

IOGT-NTO:s strategi 2016–2021

Antagen av kongressen 2015

IOGT-NTO:s strategi 2016–2021

Inledning

Ideologisk ram

IOGT-NTO:s arbete utgår alltid från IOGT-NTO-rörelsens grundsatser. Grundsatserna slår fast att IOGT-NTO-rörelsen är en del av en världsomspännande folk- och bildningsrörelse som bygger på principen om alla människors lika värde och rättigheter, utan åtskillnad av något slag. Inom IOGT-NTO-rörelsen samlas människor som tagit ställning för personlig nykterhet och som delar viljan att tillsammans verka för bättre levnadsvillkor för alla människor på demokratisk grund.

IOGT-NTO:s vision och uppdrag

IOGT-NTO:s vision är ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv.

IOGT-NTO ser det som sitt uppdrag att göra samhället nyktrare genom att samla alla som vill utmana alkoholnormen och påverka alkohol- och narkotikapolitiken – i Sverige och i världen. Vi erbjuder en nykter gemenskap som stärker och utvecklar människor.

Dokumentets ställning

IOGT-NTO:s verksamhet utgår från medlemmarnas vilja. IOGT-NTO:s strategi 2016–2021 är beslutad av kongressen 2015 och sätter den strategiska inriktningen för hela organisationen fram till 2021. Dokumentet är nivå neutralt och utgör en gemensam utmaning för samtliga av organisationens förtroendevalda, verksamhetsledare och övriga medlemmar.

Denna sexåriga strategi konkretiseras och kompletteras med mål på kortare sikt i kongressens Mål och verksamhetsinriktning för den närmaste kongressperioden. Mål och verksamhetsinriktningen bryts därefter ner till ett- eller tvååriga konkreta verksamhetsplaner av förbundsstyrelsen, distrikts- och föreningsårsmötet.

IOGT-NTO:s omvärld

IOGT-NTO verkar i en allt mer föränderlig omvärld. Detta ställer större krav på nyfikenhet och öppenhet men också på ett strategiskt ledarskap som har ett klart fokus på vårt uppdrag mot bakgrund av vår historia. Vi ska vara en modern, traditionell folkrörelse.

Tillgängligheten av alkohol har ökat. Vi ser fler ställen och fler tillfällen där alkohol spelar en alltför stor roll i människors vardag. Samtidigt tydliggörs motkrafterna. Fler aktörer erbjuder t.ex. alkoholfria drycker eller klubbar. Den långlivade hälsotrenden ser ut att fortsätta och allt fler avstår från alkohol av kulturella, ideologiska eller andra skäl.

Den ideella sektorn spelar en allt större roll i samhället som genomförare av offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Kunskapen om sektorn och ideellt engagemang har ökat och IOGT-NTO:s medlemmar och befolkningen i stort engagerar sig på nya sätt. Engagemanget tenderar att gå mer mot punktinsatser snarare än långsiktiga åtaganden.

Den fortsatta urbaniseringen ställer krav på traditionella folkrörelser där stadslivet ställer nya krav på organisering och verksamhet och där landsbygdens föreningar och lokaler får det svårare att överleva. Utvecklingen leder också till utbredd ensamhet – både i städer och på landsbygd och där har sociala rörelser, som IOGT-NTO, en viktig uppgift.

Ökad migration ställer krav på solidaritet och ett välkomnande Sverige. Samtidigt som främlingsfientligheten minskar och allt fler är positiva till ett mångkulturellt samhälle ökar den organiserade rasismen. Här har breda folkrörelser som IOGT-NTO en uppgift i att erbjuda gemenskap, folkbildning och ett nätverk som ger nya grupper vägar in i samhället.

Alkoholpolitiken är global och EU:s inflytande på den svenska politiken är än mer betydande. Det pågår en utveckling där ansvar flyttas från politiker till ansvariga tjänstemän och jurister – i Europa och i Sverige. Detta ställer nya krav på IOGT-NTO som påverkansorganisation.

Våra kärnfrågor känner inga gränser. Det är strategiskt viktigt med starka motkrafter även internationellt. IOGT-NTO fortsätter att medverka aktivt i vår världsomspännande organisation.

Strategiområden för ett demokratiskt, solidariskt och nyktert samhälle

IOGT-NTO är en modern, traditionell folkrörelse som erbjuder nykter gemenskap

IOGT-NTO är en bred folkrörelse vars verksamhet skapar en trygg och utvecklande miljö att växa i för alla våra medlemmar. Vårt demokratiska arbetssätt möjliggör mötesplatser där medlemmar träffas, utbyter åsikter och idéer och tillsammans utformar sitt IOGT-NTO som präglas av öppenhet och mångfald.

IOGT-NTO bedriver en omfattande social verksamhet som utgör en gemenskap för dem som har erfarenhet av eget eller andras beroende. Verksamheten bedrivs för, med och av deltagarna själva. För att utveckla denna verksamhet behövs goda relationer med andra organisationer som arbetar med beroendefrågor.

IOGT-NTO utgör också en gemenskap för alla medlemmar och för de som för stunden behöver en nykter miljö. I arbetet för ett demokratiskt, solidariskt och nyktert samhälle ger vi kraft och energi till varandra genom att utgöra en nykter mötesplats. Folkbildningens grundidé och metoder genomsyrar vår verksamhet. Det kan handla om studiecirklar, aktionsgrupper, kulturupplevelser och andra medskapande upplevelser.

IOGT-NTO:s lokaler är tydligt profilerade, modernt utrustade och välkomnande – för såväl nya och gamla medlemmar som för andra grupper som vill vara hos oss. Vi blir starka när fler får prova på att ta ansvar och utvecklas och när vi tar ansvar för att överföra kunskap mellan medlemmar.

Genom organisering och gemenskap får vi verktyg för att förändra vår situation. För att kunna spela en roll för fler människor behöver IOGT-NTO finnas i hela landet. Hela vår verksamhet bygger på solidaritet och principen om alla människors lika rätt och värde, vilket är en styrka när nya grupper vill engagera sig inom IOGT-NTO. Vi måste i varje enskild stund vara välkomnande för alla de som vill vara medlemmar i vår organisation och utifrån vår värdegrund arbeta för ett nyktrare samhälle.

IOGT-NTO utmanar alkoholnormen

Normer består av en uppsättning värderingar som ger vägledning om vad som är socialt accepterat och ett önskvärt beteende. Normerna kring alkoholkonsumtion är många och starka och påverkar ofta oreflekterat människors agerande. För att normen ska förändras behöver den synliggöras och utmanas. IOGT-NTO som idé och rörelse existerar för att göra detta. Vi utgör en alkoholfri zon – fri från alkoholnormen. Genom vår ideologi och verksamhet, samt genom att stå upp för vårt nyktra ställningstagande, inspirerar vi andra till ett nyktert liv. Vi fungerar som motvikt gentemot rådande alkoholnorm och mot alkoholindustrin.

Genom kampanjer och utåtriktad verksamhet får vi människor att reflektera över sin egen och andras alkoholkonsumtion. Vid högtidliga tillfällen såsom jul, nyår, midsommar och andra fester är behovet av vår organisation extra stort. Alkoholnormen är under dessa högtider mer påtaglig, vilket gör att behovet av att synliggöra den ökar. Om vi lyckas synliggöra normen när den är som tydligast har vi större chans att fler får upp ögonen för den

– och tar ställning mot alkoholnormen. Vår organisering måste ske genom både sociala och politiska aktiviteter.

Efterfrågan och behovet av ett alkoholfritt kultur- och nöjesliv blir allt större. Här har vi en roll att spela genom att bjuda in till nyktra fester och andra aktiviteter men också att främja andra initiativ. Vi ser framväxten av andra motkrafter gentemot rådande alkoholnorm som vi bättre kan ta vara på om vi är flexibla och kan stärka andras engagemang.

En restriktiv alkoholpolitik är ett kostnadseffektivt sätt att minska alkoholkonsumtionen. Samtidigt är det viktigt att vi får fler att reflektera över sin egen och andras alkoholkonsumtion så att det finns ett stöd hos allmänheten som möjliggör politiska förändringar. På så sätt blir också IOGT-NTO:s krav mer legitima. Dessutom, när fler står upp för en nykter livsstil utmanas alkoholnormen, vilket skapar ett större utrymme för att göra val grundade på personliga ställningstaganden och förnuft – snarare än på kultur, tradition och slentrian.

Den rådande alkoholnormen begränsar människors möjligheter till ett fritt och rikt liv. Så gör även andra normer. Under strategiperioden behöver IOGT-NTO bli bättre på att utveckla ett ideologiskt samtal om alkoholnormen och bli bättre på att arbeta normkritiskt överlag.

IOGT-NTO driver en politik för ett nyktrare samhälle

IOGT-NTO är Sveriges starkaste påverkansorganisation för en restriktiv alkoholpolitik som syftar till minskad alkoholkonsumtion. En restriktiv alkoholpolitik behövs för att reglera en aggressiv alkoholindustri, detta genom att begränsa tillgången, höja priset på och stoppa marknadsföringen av alkohol. IOGT-NTO arbetar också för en restriktiv narkotikapolitik. Vårt påverkansarbete utgår från folkrörelsens grundidé: de många ideella krafterna runt om i landet utgör en kollektiv förändringskraft. IOGT-NTO samlar och samverkar med alla som delar vår analys och vill arbeta för ett nyktrare samhälle. Detta sker på global, nationell och lokal nivå. Samverkan sker med andra organisationer som står för en restriktiv alkohol- och narkotikapolitik.

IOGT-NTO är en kompetent och seriös påverkansorganisation som följer och stöttar aktuell forskning kring alkoholfrågan. Samtidigt som vi för fram våra alkoholpolitiska krav har vi en uppgift att ständigt utveckla politiken i syfte att möta såväl befintliga som nyuppkomna problem på nya sätt.

Alkoholpolitiken har en europeisk dimension som kräver närvaro i Bryssel och samverkan med andra organisationer för att få genomslag för en restriktiv alkoholpolitik i EU. På global nivå arbetar vi med våra syster- och partnerorganisationer bland annat genom att stärka deras påverkansarbete. Alkoholtillverkning, försäljning och marknadsföring måste lagmässigt regleras i alla länder. Frågan om alkohol som utvecklingshinder måste bäras av fler organisationer och institutioner än IOGT-NTO.

IOGT-NTO:s förutsättningar för att förverkliga strategin

Strukturer för engagemang – inte engagemang för strukturer

Under strategiperioden 2016–2021 står IOGT-NTO inför ett stort behov av utveckling. Detta ställer stora krav på organisationens förtroendevalda och de medlemmar som har valt att ta ansvar för organisationens verksamhet. Förtroendevalda ledare skapar förutsättningar för ideellt engagemang och säkerställer att våra resurser används på bästa sätt för att kunna förverkliga denna strategi. Tillsammans med våra folkhögskolor vill vi ge våra förtroendevalda de bästa förutsättningarna att förverkliga medlemmarnas ambitioner.

IOGT-NTO behöver på alla nivåer utveckla befintliga och kompletterande engagemangsformer. Ansvariga i våra föreningar har ett ansvar i att locka nya medlemmar till befintlig och ny verksamhet. Nya föreningar behöver bildas för att nya medlemmar ska kunna få en plattform för att bygga sitt IOGT-NTO. Vi behöver även erbjuda andra engagemangsformer utanför föreningsstrukturen och här har särskilt distriktet ett ansvar. En klar majoritet av IOGT-NTO:s medlemmar lockas inte av föreningsverksamhet men kan hitta sitt engagemang i punktinsatser, bildningsinsatser, kampanjer och annat.

Medlemskapet är centralt för vår organisation och det främsta sättet att kanalisera sitt engagemang för IOGT-NTO och våra sakfrågor. För dem som har ett stort engagemang för våra sakfrågor men som inte är redo att bli medlemmar ännu ska det finnas möjlighet att kanalisera engagemang via vår verksamhet. Stora delar av vår verksamhet är öppna för en bredare allmänhet. Flera kampanjer är öppna för personer som står oss nära och många bidrar ekonomiskt i arbetet för ett bättre och nyktrare Sverige.

IOGT-NTO ska vara en välkomnande organisation som värvar många nya medlemmar som bidrar till att genomföra vårt uppdrag. Vi ökar varje år i medlemsantal. Varje medlem har erfarenheter och idéer som stärker vår organisation. Här har våra förtroendevalda och våra verksamhetsledare en viktig uppgift att möta engagerade medlemmar och möjliggöra deras engagemang. IOGT-NTO behöver bli bättre på att möta varje individs engagemang och aktivt arbeta mot diskriminerade strukturer inom vår egen verksamhet. Att erkänna att det finns problem inom vår organisation är ett sätt att förändra och förbättra oss. Alla som vill arbeta för nykterhet, demokrati och solidaritet utifrån vår ideologi är alltid välkomna hos oss.

Organisationen genomför under perioden ett kunskapslyft gällande ledarskap, ideologi och kommunikation. Föreningsformen lockar långt ifrån alla våra medlemmar i dag vilket gör att denna engagemangsform behöver kompletteras med andra verksamheter som oftast utgår från distriktets nivå. För att bättre nå nuvarande och blivande medlemmar behöver vår kommunikativa förmåga utvecklas – såväl inom organisationen som gentemot en nyfiken allmänhet. Behovet av ett ideologiskt samtal är stort. I vår ideologi finns roten till ett fördjupat engagemang, frön till utveckling av såväl vår politik som vår verksamhet och en plattform för oss att agera som aktiv samhällsaktör. En organisation med traditioner som verkar i en alltmer föränderlig samtid, med nya medlemmar, nya verksamhetsformer, nya sätt att kommunicera och ett ständigt behov av att lyfta ideologiska frågor kräver ledarskap. Ledarskapet sätts därför i fokus under strategiperioden. Det är individer inom organisationer som tillsammans med andra gör IOGT-NTO till en stark organisation – med nya verksamheter som för våra frågor framåt och som lockar allt fler.

Strategiska utmaningar för organisationens nivåer

Ett bra sätt att kanalisera sitt engagemang är genom *IÖGT-NTO:s föreningar*. Många föreningar står dock inför en utmaning i att förnya sig och utveckla sin verksamhet. Föreningens medlemmar beslutar om verksamheten och på många håll behöver nya medlemmar välkomnas. Nya medlemmar måste innebära nya kunskaper, nya idéer och stora möjligheter till ny verksamhet. På alla nivåer, inte minst på föreningsnivå, är generationsväxling en utmaning i organisationen där föreningarna kan hitta stöd från distrikt och från central nivå.

IÖGT-NTO:s distrikt har en viktig roll i att kanalisera medlemmarnas engagemang. Föreningsverksamheten når i dagsläget en minoritet av våra medlemmar. Därför åligger det distriktet ett ansvar att samordna, organisera och engagera medlemmarna på ett sätt som kompletterar föreningsformen. En stor del av organisationens utbildningsverksamhet lämpar sig bra att genomföra i eller mellan distrikt.

IÖGT-NTO på central nivå har en samordnande roll och skapar mötesplatser för erfarenhetsutbyte mellan verksamhetsområden eller distrikt. En stor utmaning under perioden är att säkerställa organisationens framtida finansiering, främst genom satsning på insamling men också genom utveckling av Miljonlotteriet. Våra centrala företrädare skapar legitimitet för hela organisationens verksamhet genom ett effektivt påverkans- och kommunikationsarbete.

Resurser i arbetet

IÖGT-NTO har fler resurser än enbart våra medlemmar. Vi har genom åren arbetat med att samverka strategiskt med våra noder. Miljonlotteriet ger många möjlighet att stödja det arbete som IÖGT-NTO-rörelsen bedriver och utgör genom sin lotteriverksamhet en stabil finansieringsform. IÖGT-NTO äger också fastighetsbolaget INFAB som bistår vid nyetablering av fastigheter. Vidare utgör vår medlemstidning Accent en viktig plattform för organisationen, dess medlemmar och andra. Tidningen förser oss bland annat med senaste nytt inom alkohol- och narkotikaområdet.

Vissa resurser förfogar vi inte till fullo över och vissa delar vi med andra, här är några av dem:

Tollare folkhögskolas uppdrag är att bedriva sin verksamhet i linje med IÖGT-NTO-rörelsens grundsatser med de syften som gäller för statens bidrag till folkbildningen. Huvudinriktningen är att profilera verksamheten i ett nära samarbete med IÖGT-NTO-rörelsen och därvid medverka till att utveckla ledarskapet inom rörelsen och i linje med detta utbilda medlemmar och funktionärer i ledarskap samt att bedriva utbildning inom ramen för det sociala området.

Wendelsbergs folkhögskolas uppdrag är att bedriva sin verksamhet i linje med IÖGT-NTO-rörelsens grundsatser och statens kriterier för folkhögskolornas verksamhet. Huvudinriktningen ska vara att bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen, och därvid lägga betoning på att deltagarna ska kunna bidra till utvecklingen av IÖGT-NTO-rörelsen.

NBV:s uppdrag är att tillsammans med IOGT-NTO:s medlemmar i olika former bedriva folkbildande verksamhet i syfte att öka kunskapen om alkohol och andra drogers effekter på människor och samhället, stärka och utveckla medlemmar samt utbilda förtroendevalda och verksamhetsledare i organisationskunskap. NBV är en resurs i att hjälpa organisationen att nå nya målgrupper.

Behandlingshemmet Dagöholms uppdrag är att på professionell grund och med utgångspunkt från vår ideologi bedriva behandlingsverksamhet med hög kvalitet samt att förse IOGT-NTO med aktuell kunskap i beroende- och behandlingsfrågor. Dagöholms behandling i samverkan med IOGT-NTO:s folkrörelsearbete skapar en effektiv vårdkedja som utgör en särart och ett mervärde för verksamhetens deltagare och finansiärer. Dagöholm drivs i stiftelseform och är icke vinstdrivande.

Våra Gårdars uppdrag är att ge stöd i utvecklingen av IOGT-NTO-rörelsens lokaler. Våra Gårdar har kompetens och resurser för att hjälpa föreningar i deras arbete med att få sina lokaler att bli ändamålsenliga, självfinansierade och profilerade skyltfönster för vår organisation och verksamhet.

Föreningar och distrikt har liknande resurser som ska ses som verktyg för ett nyktrare samhälle. Det är organisationens förtroendevalda som har till uppgift att säkerställa att dessa resurser används på bästa sätt, i enlighet med kongress- och årsmötesbeslut.